

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 26 Mayıs 2021

Sayı: 32131

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

46393

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 25.05.2021

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında uygulanacak usuller, şartlar, kamulaştırma bedellerinin tespit esasları, kamu yararı verecek merciler, yapılması gerekli diğer işlemler, itiraz usulleri vb hususlar 04.11.1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nda ayrıntılı olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Anılan Kanunun 27. maddesinde; 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılmasında "acele kamulaştırma" usulünün uygulanabileceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

27. maddenin gerekçesinde de ifade edildiği üzere; acele ve istisnai hallerde, olağan kamulaştırma usulüne göre işlem tesis edilmesinin doğurabileceği sakıncaları önlemek, kamunun büyük zararlara uğraması ihtimalinin de önüne geçmek amacıyla, söz konusu maddede belirtilen şartların da varlığı halinde kıymet takdiri dışındaki işlemler daha sonradan tamamlanmak üzere, öngörülen usul ve şekilde taşınmaza el konulması öngörülmüştür. Böylece kamulaştırma yapacak idare, 2942 sayılı Kanunun aradığı özel şartların varlığı halinde, acele ve zorunlu durumlarda olağan kamulaştırma usulüne göre kamulaştırma yapması halinde uğrayabileceği zararların önüne geçerek kamulaştırma yapabilecektir.

Acele kamulaştırma, kamulaştırmanın özel ve olağanüstü yollarından biridir. İvedilik olağan usulün dışında olağanüstü bir usulün uygulanmasını zorunlu kılmakta ve kamulaştırmanın idari aşamasındaki işlemler tamamlanmaksızın taşınmaza el konulması gerekmektedir.

Kanunda "acele kamulaştırma" usulü istisnai bir uygulama olarak belli koşulların varlığına bağlanmasına karşın; son dönemde kamu idarelerince ve kamu tüzel kişilerince gerçekleştirilen kamulaştırma işlemlerinde belli prosedürlerden kaçınmak amacıyla

gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların kamulaştırılmasında bu yöntemin seçildiği, bu acele kamulaştırma kararlarının alınması sırasında yerel koşullar ve hassasiyetlerin pek fazla dikkate alınmadığı gözlemlenmektedir.. Kanunda istisnai bu yöntemin “*genel*” bir uygulamaya dönüşmesi, “*acele kamulaştırmayı*” **otoriter bir politika aracına** dönüştürmektedir.

Söz konusu acele kamulaştırma kararları çoğunlukla yargıya taşınmaktadır Vatandaşların başvurusu nedeniyle acele kamulaştırma işleminin iptal edildiği çok sayıda yargı kararında da acele kamulaştırma kararlarının istisnai durumlarda yapılacağı, acele kamulaştırma kararına gidilmezse kamunun uğraması muhtemel zararların neler olduğunun açıkça ortaya konulması gereğinden bahsedilmektedir. Bazı acele kamulaştırma kararlarının uygulanması güç veya telafisi imkansız zararların doğmasına neden olmakta, çok sayıda olayda vatandaş ve devlet karşı karşıya gelmektedir.

Son altı ay içerisinde Resmi Gazete’de yayımlanmış “acele kamulaştırma” ile ilgili 39 adet Cumhurbaşkanlığı Kararı bulunmaktadır.

Bu çerçeveden;

1. Son dönemlerde özellikle enerji projeleri için alınan “acele kamulaştırma kararı” sayılarında görülen artışın nedeni nedir?
2. Yereldeki doğal, kültürel ve sosyal koşullar ve yerel hassasiyetler dikkate alınmadan Cumhurbaşkanlığı Kararına bağlanan çok sayıda “acele kamulaştırma” kararı ile ilgili olarak vatandaşlar tarafından yargı mercilerine yapılan itiraz sayılarındaki artışı nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Bazı “acele kamulaştırma” kararlarının uygulanmasının güç ve telafisi imkansız zararlar doğuracağının bilinmesine karşın bu usulde ısrarlı olunmasının nedeni nedir?
4. Bazı projelerdeki (Örneğin; Rize İyidere Lojistik Limanı İnşaatı kapsamında deniz dolgusunda kullanılacak hammaddenin temini amacıyla taş ocağı ve bağlantı yolları yapılmak üzere İkizdere İlçesinde Cevizlik ve Gürdere köylerindeki 17 adet taşınmazın Acele Kamulaştırması) acele kamulaştırma kararları için son dönemlerde kamuoyunda oluşan haklı tepkileri de dikkate alarak bu konudaki politikanızı değiştirmeyi, devlet ve vatandaş karşı karşıya getiren bu tür uygulamaları durdurmayı ve yargı kararlarını gecikmeksizin yerine getirmeyi düşünüyor musunuz?